

Svenska Scoutrådets Gustaf Adolfs-märke Sverige Instiftad år: **1947** Valör: **Guld****Ytterligare information:**

Instiftad postumt 1947 efter prinsens död i flygolyckan vid Kastrup. Prinsens änka, Prinsessan Sibylla utarbetade principerna för utdelning av märket.

Gustaf Adolf Oscar Fredrik Arthur Edmund, inom familjen kallad Edmund, född 22 april 1906 på Stockholms slott, död 26 januari 1947 i en flygolycka vid Kastrup, var prins av Sverige och hertig av Västerbotten. Han var son till dåvarande svenske arvrinsen (sedermera kronprins respektive kung) Gustaf VI Adolf och dennes första hustru prinsessan Margareta av Storbritannien och Irland och far till Carl XVI Gustaf. Prins Carl Philip har fått namnet Edmund (se ovan) efter sin farfar. Gustaf Adolf gifte sig 1932 med sin syssling Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha. (Gustaf Adolfs morfar var bror till Sibyllas farfar.). Bland hedersuppdrag och ordförandeskap kan nämnas ordförandeskap i den internationella scoutkommittén 1932, Sveriges olympiska kommitté, Riksidrottsförbundet, Svenska jägareförbundet, Svenska aeroklubben, och Sveriges ungdoms beredskaps centralråd, samt hedersledamot i Vetenskapsakademien och Krigsvetenskapsakademien.

Han var bland annat, liksom senare hans son, mycket engagerad i scoutrörelsen. I sin minnesteckning över Gustaf Adolf skrev generalmajor Carl August Ehrensvärd den 27 januari i Svenska Dagbladet: "... han var en god svensk man. Ära. Skyldighet. Vilja. De orden karakteriserar honom bäst". Greve Folke Bernadotte uttalade sig i samma tidning med anledning av bortgången: "Han sparade sig aldrig, var aldrig rädd om sin värdighet, för oss förblev han alltid en scout bland scouter".

Källa: Wikipedia (utdrag)

Prins Gustaf Adolf blev Svenska Scoutrådets ordförande år 1932.

Bärs - som övriga scoutmärken - till scoutuniform, men inte till högtidsdräkt.

Åtsida

Publicerat på <http://medalj.nu>

Mail den 15 mars 2014 15:36 från Georg Sterzel till Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg, Carl Bjelksjö och Mats Thorby

Jo, nog är det här en intressant variant alltid. Även jag är mest böjd för att se den som någon form av hemsnickeri. Syftet är troligen att ytterligare höja märkets status upp till (nästan) samma nivå som Silvervargen.

För ca fyra år sedan påbörjade jag en stor utredning om den svenska scoutrörelsen olika utmärkelsetecken. Det visade sig dock förenat med – i vart fall för tillfället – oöverstigliga svårigheter att få tillgång till viktiga grundhandlingar. Svenska Scoutrådets arkiv var på väsentliga punkter ofullständigt. Lite senare hävdade sedan ledningen för Svenska Scoutförbundets arkiv- och museistyreelse att det inte låg inom ramen för dess uppdrag att arkivera scoutrådshandlingar, varför man plockade bort huvuddelen av de handlingar som jag lyckats komma över. Underlaget för min forskning har därför blivit tämligen ihåligt. Sammanfattningsvis har jag kommit fram till följande:

Det finns ingenting som visar att GA-märket någonsin delats ut i den form som nu visats upp på medalj.nu. Däremot fanns det under en tid uttryckliga bestämmelser om att Silvervargen skulle bäras i blått band om halsen till scout- eller ledardräkt. Detta gällde ännu så sent som 1954. Sedan plockades den bestämmelsen bort ut regelverket. Men som vi väl alla vet gäller regeln rent praktiskt ännu idag.

De första bestämmelserna om GA-märket har jag inte lyckats få tag i. Men i 1954 års bestämmelser kan man läsa att märket skall bäras i brösthöjd till vänster på scout- eller ledardräkt. Föreskriften utesluter, så vitt jag kan förstå, att märket skulle kunna bäras i ett band kring halsen. Det är därtill föga troligt att man skulle ha undvikit att ange detta, när en motsvarande bestämmelse så tydligt angavs för Silvervargen.

Det för mig tillgängliga regelverket efter 1954 är mera ihåligt, varför jag i den delen får uttryck mig lite försiktigare. Redan 1968 har man dock plockat bort bestämmelsen om var på scoutdräkten GA-märket skall bäras. Någon motsvarande bestämmelse införs sedan inte i senare upplagor av föreskrifterna. Samma utveckling kan man se när det gäller Silvervargen.

Bestämmelserna om var på scoutdräkten GA-märket och Silvervargen skall bäras kan möjligen ha flyttats över till dräktbestämmelserna. Dem har jag dock inte tillgång till för närvarande.

Sammanfattningsvis: Min bestämda uppfattning är att GA-märket under alla år har haft och än idag har formen av en brosch, som med nål fästes på scoutdräkten medan Silvervargen allt sedan den instiftades och än idag bärs i ett band runt halsen. Jag kan dock inte utesluta att Svenska Scoutrådet vid något tillfälle kan ha delat ut även GA-märket i den formen. Inte heller kan det uteslutas att någon enstaka mottagare av GA-märket vid något tillfälle roat sig med att – i ett försök att höja märkets status – monterat det med Silvervargen som förebild.

Mail den 16 mars 2014 09:43 från Georg Sterzel till Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg, Carl Bjelksjö och Mats Thorby

När jag tittar en gång till mera noggrant på bilden på medalj.nu ser jag att det nog inte är frågan om att märket - liksom Silvervargen - hänger i ett band som skall läggas runt halsen mot mottagaren. Det verkar vara frågan om att märket, på traditionellt medaljmanér, är fäst vid en liten bit blå-gult band, som sedan fästs på skjortan med en säkerhetsnål. I sak ändrar dock detta ingenting i vad jag tidigare sagt. Snarare förstärker det min uppfattning. Om nämligen detta lilla band varit en del av utmärkelsen, så borde detta absolut ha angivits i bestämmelserna. Och det finns inte skymten av någon sådan beskrivning i det för mig tillgängliga materialet.

PS

Den här diskussionen är så intressant att den, när den nått sitt slut, absolut bör läggas ut på vår hemsida. Jag sammanställer därför ett utdrag ur medalj.nu + alla mejl i ett dokument, som iii sedan kan publicera om ni delar min åsikt om detta.

Mail den 16 mars 2014 18:54 från Carl Bjelksjö; kopia Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg, Carl Bjelksjö och Mats Thorby

Det går bra för mig jag har mejlat medalj.nu och frågat var de hittade bilden men inte fått svar än. Spännande!

Mail den 17 mars 2014 08:01 från Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg till Georg Sterzel

Den ligger redan ute, visste inte då att det skulle komma en fortsättning, så den kommer att kompletteras när den är klar! Se länken: http://scouthistoria.ssf.scout.se/amk/fragor_svar.htm

Mail den 17 mars 2014 10:01 från Carl Bjelksjö till Georg Sterzel; kopia Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg och Mats Thorby

Detta verkar vara medalj.nu:s källa:

<http://www.kristianstadsbladet.se/hassleholm/article1093015/En-garingng-scout-alltid-scout.html>

De verkar ha fått Hedersmärket men det verkar vara lite missförstånd i artikeln:

"Det här har Svenska Scoutrådet uppmärksammat och i samband med FN-dagen fick de tre svenska scoutförbundens samarbetsorganisations hedersmärke. Den högsta utmärkelse en scout kan få och som delas ut för stora och långvariga insatser, men alla tre menar att utmärkelsen ändå kom lite oväntat. - Anledningen är Stigmanslaget."

Observera bild 2 är det Silverkorset som är medaljmonterad?

Jag hittar inte Sven Vannerberg i GA-listan.

Skumt!

GS anm. Artikeln publicerades i Kristianstadsbladet 26 oktober 2006, se närmare \Scout\AMK\BAS\SAMS\Historia\GA\Krist-bladet.doc

Mail den 17 mars 2014 14:36 från Georg Sterzel till Carl Bjelksjö; kopia Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg och Mats Thorby

Det här blir ju mer och mer spännande!

Bild 2 föreställer till vänster Silverkorset i traditionell utformning, dvs. "bäres i blått band ovanför vänstra ficklocket". Föreskriften fanns uttryckligen i bestämmelserna t.o.m. 1954; vad som ev. bestämts efteråt vet jag inte med tillräcklig säkerhet. Jag har dock för mig att räddningskorsen alltså delas ut i denna form. I vart fall stärker dock bilden i kombination med nämnda bestämmelse ännu mer min uppfattning att GA-märket i vart fall 1954 inte bars i något band utan var en ren brosch, som med nål fästes på scoutdräkten.

Bild 2 föreställer sedan till höger GA-märket i blå-gult band, utformat på samma sätt som Silverkorset. Märk härtill att märket, för att kunna fästas ihop med det blågula bandet, har tillförts en ring högst upp (lödd?). Med hänsyn till vad som berättas i Kristianstadsbladet är det svårt att frigöra sig från intrycket att märket faktiskt delades ut i denna form. Artikeln innehåller visserligen en klar felaktighet:

- Den högsta utmärkelse en scout kan få; nåja, GA-märket är ju ganska fint, oavsett i vilken form det delas ut. Men inte når det upp till Silvervarens nivå.

Hur har nu utdelningen gått till? Jag kan se tre möjligheter:

1) Märket har delats ut av Svenska Scoutrådet. Visserligen finns det tydligen inte noterat i "GA-listan" men det är nog tyvärr ingen garanti. Den enda säkra källan till Rådets förehavanden i fråga om utdelning av GA-märken torde vara dess protokoll. Eftersom FN-dagen firas den 24 oktober, bör Rådet ha fattat sitt beslut något tidigare under 2006. – Det fanns i och för sig även en tid, då man ansåg att utdelning av förtjänst- och hedersmärken var en så allvarlig angelägenhet, att det borde redovisas även i årets verksamhetsberättelse.

2) Någon lokal organisation i Hässleholmstrakten har på eget bevåg snickrat ihop utmärkelsen och delat ut den utan sanktion från Scoutrådet. Men detta förefaller lite väl osnyggt, så den möjligheten bör rimligen kunna avföras.

3) Mottagarna av utmärkelsen har själva, efter att de erhållit denna i traditionell form, kompletterat märket på detta vis. Alltså ett litet "hemsnickeri", som vi tidigare har varit inne på.

Om vi nu är tillräckligt angelägna att får klarhet i detta mysterium. återstår nog endast att

- antingen gå igenom Rådets protokoll och verksamhetsberättelse för 2006
- eller (i andra hand) ta kontakt med Gunnar Nilsson, Lissie och Sven Vannerberg.

Någon som känner sig tillräckligt intresserad?

Bilaga: Scout\AMK\BAS\SAMS\Historia\GA\Krist-bladet.doc

Mail den 17 mars 2014 14:37 från Carl Bjelksjö till Georg Sterzel

Fast i artikeln står det att det har fått hedersmärket inget om GA-märket som jag förstår det?

Mail den 17 mars 2014 14:44 från Georg Sterzel till Carl Bjelksjö

Jodå, visst! Men den till artikel fogade bilden föreställer ju ändå helt klart GA-märket. Det förefallet i vart fall mig alltför fantastiskt att tro att ens Svenska Scoutrådet skulle ha ett särskilt "hedersmärke" med i grunden samma utseende som GA-märket.

Mail den 17 mars 2014 15:01 från Carl Bjelksjö till Georg Sterzel

Men Rådet/Scouterna har ju tre hedersmärken, jag tror de har fått nån av dessa varianter och sen har de själva och/eller journalisten blandat ihop vad de har fått och sen har Sven visat sin medaljsamling och så har det fotot blivit publicera.

Mail den 17 mars 2014 17:15 från Georg Sterzel till Carl Bjelksjö; kopia Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg och Mats Thorby

Ja, det är naturligtvis en möjlig teori. Men den förklarar i vart fall inte hur han har kommit över ett GA-märke, som behandlats på det här viset.

Mail den 18 mars 2014 07:54 från Mats Thorby till Georg Sterzel och Carl Bjelksjö; kopia Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg

När jag tittar på bilden igen får jag intrycket att eftersom han redan hade silverkorset, så ville han att GA-märket att se likadant ut och lät någon löda på en ögla så att han fick GA-märket att hänga på samma sätt.

Ett hemmabygge med andra ord.

Mail den 18 mars 2014 09:49 från Georg Sterzel till Carl Bjelksjö och Mats Thorby; kopia Lars-Olof "Pliiggis" Sandberg

En teori, lika god som någon av de andra som framförts. Kvar står dock frågan hur han kom över GA-märket med tanke på att Carl inte hittar honom i "GA-listan" (vilket i och för sig inte utesluter att listan kan vara ofullständig, som jag tidigare varit inne på).